

2. 2. 2016

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Právnícká osoba jako statutární orgán společnosti

Nový občanský zákoník[1] (dále též jen „OZ“) přinesl do právní praxe novinku v podobě možnosti, aby se statutárním orgánem (resp. jakýmkoliv voleným členem) kapitálové společnosti nebo družstva stala právnícká osoba. V tomto článku bych ráda pojednala o otázce faktického zastupování společnosti v případě, že jejím statutárním orgánem je právnícká osoba a dále o otázce zápisu takového statutárního orgánu do obchodního rejstříku.

Možnost, aby právnícká osoba byla členem voleného orgánu v jiné právnícké osobě je zakotvena již v ustanovení § 152 odst. 2 OZ („*Fyzická osoba, která je členem orgánu právnícké osoby a která je do funkce volena, jmenována či jinak povolána (dále jen „člen voleného orgánu“), musí být plně svéprávná. To platí i pro zástupce právnícké osoby, která je sama členem voleného orgánu jiné právnícké osoby.*“).

Dle ustanovení § 154 OZ pak platí, že: „*Je-li členem voleného orgánu právnícké osoby jiná právnícká osoba, zmocní fyzickou osobu, aby ji v orgánu zastupovala, jinak právníckou osobu zastupuje člen jejího statutárního orgánu.*“. Zákon o obchodních korporacích[2] (dále též jen „ZOK“) ani občanský zákoník však nestanoví, jakou formu by taková právnícká osoba měla mít a má se tedy za to, že se může jednat o jakoukoliv formu právnícké osoby. J. Dědič a J. Lasák pak dovozují, že členem voleného orgánu právnícké osoby může být samosprávný územní celek nebo dokonce Česká republika, což dovozují z ustanovení § 21 OZ[3] (ačkoliv takový případ si asi lze představit jen stěží). Je však otázka, zda se v tomto ustanovení myslí *pouze jeden* člen statutárního orgánu, tj. i v případě, že dle způsobu jednání zapsaného v obchodním rejstříku mají jednat např. minimálně dva členové statutárního orgánu, v případě zastupování právnícké osoby dle ustanovení § 152 OZ postačí jednání pouze jednoho člena statutárního orgánu.

V ustanovení § 46 odst. 3 ZOK je zakotveno pravidlo, že i zástupce právnícké osoby, která je členem orgánu obchodní korporace, musí splňovat požadavky a předpoklady pro výkon funkce stanovené zákonem pro samotného člena orgánu a újmu jím způsobenou obchodní korporaci nahradí společně a nerozdílně s právníckou osobou, kterou zastupuje, přičemž ustanovení občanského zákoníku o důsledcích nezpůsobilosti pro výkon funkce a její ztráty se použijí na zástupce obdobně.

Odstavec čtvrtý téhož ustanovení pak uvádí, že na zástupce právnícké osoby, která je členem orgánu obchodní korporace, se použijí ustanovení tohoto zákona o střetu zájmů, nepřípustnosti konkurenčního jednání a ustanovení právního předpisu o povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře a následcích porušení této povinnosti.

Zákon o obchodních korporacích pak obsahuje výjimky, kdy členem orgánu může být pouze fyzická osoba, a to v případě předsedy správní rady akciové společnosti (§ 461 odst. 2 ZOK) a v případě statutárního ředitele akciové společnosti s monistickým systémem vnitřního řízení za splnění podmínky pro členství v představenstvu akciové společnosti (§ 463 odst. 2 ZOK).

Je však nepochybné, že právnícká osoba, která se má stát členem voleného orgánu jiné právnícké osoby, musí v době svého povolání do funkce právně existovat a pouhé založení právnícké osoby tedy

nestačí (viz § 152 odst. 2 OZ, § 126 OZ)[4].

Není vyloučeno, aby statutárním orgánem právnické osoby, která je sama statutárním orgánem jiné právnické osoby, byla opět jiná právnická osoba (rovněž není vyloučeno řetězení několika právnických osob, které budou mít statutárním orgánem zvolenu jinou právnickou osobu). Vždy však musíme na konci řetězce dohledat konkrétní fyzickou osobu (popř. fyzické osoby), která bude fakticky zastupovat všechny právnické osoby v takovéto linii.

Zápis v obchodním rejstříku

Ustanovení § 25 odst. 1 písm. g) a h) zákona č. [304/2013](#) Sb., o veřejných rejstřících fyzických a právnických osob stanoví, že zástupce právnické osoby ve voleném orgánu obchodní korporace se bude zapisovat do obchodního rejstříku[5]. Je však otázkou, zda se toto ustanovení vztahuje jak na zmocněnce dle § 154 OZ tak na statutární orgán příslušné právnické osoby. Dle názoru J. Dědiče a J. Lasáka by do obchodního rejstříku měl být skutečně zapsán i člen statutárního orgánu, neboť dle § 164 OZ právnickou osobu zastupuje („*Člen statutárního orgánu může zastupovat právnickou osobu ve všech záležitostech.*“).

Odkazují zároveň na skutečnost, že právnická osoba může být zahraniční právnickou osobou a v tomto případě by mohlo být složité dohledat konkrétní fyzickou osobu, která za takovou právnickou osobu jedná, popř. se může jednat o českou právnickou osobu, která se však do obchodního rejstříku nezapisuje.

Osobně se přikláním spíše k závěru, že ustanovení § 25 odst. 1 písm. g) a h) se vztahují pouze na zmocněnce právnické osoby ve smyslu § 154 OZ a že do obchodního rejstříku se tedy zapisují tyto osoby s tím, že není-li konkrétní fyzická osoba zastupující právnickou osobu, která je voleným orgánem jiné právnické osoby, má se za to, že tuto právnickou osobu zastupuje člen jejího statutárního orgánu. Tento závěr lze dle mého názoru vyvodit i ze samotného ustanovení § 154 OZ, dle něhož právnická osoba buď zvolí zmocněnce (a v tomto případě ho tedy zapíše do obchodního rejstříku) a pokud zmocněnce nezvolila, zastupuje ji automaticky statutární orgán právnické osoby – statutárního orgánu (tj. pokud není v obchodním rejstříku zapsána žádná konkrétní fyzická osoba, jedná za právnickou osobu její statutární orgán). Nutno podotknout, že ani obchodní rejstříky nejsou v tomto ohledu jednotné, když např. obchodní rejstřík vedený Městským soudem v Praze uvedl, že v případě, kdy není zapsána konkrétní fyzická osoba, má se za to, že právnickou osobu zastupuje člen jejího statutárního orgánu, naproti tomu dle názoru obchodního rejstříku vedeného Krajským soudem v Plzni musí být zapsáni i konkrétní členové statutárního orgánu.

K poznámce J. Dědiče a J. Lasáka ohledně zahraničních právnických osob a nezapisovaných českých právnických osob si dovoluji uvést, že i v případě, kdy by mělo být učiněno právní jednání přímo touto právnickou osobu (např. pokud by česká právnická osoba uzavírala smlouvu se zahraniční osobou nebo nezapisovanou českou právnickou osobou), bude rovněž potřeba zkoumat, kdo je oprávněn takovou právnickou osobu zastupovat.

Je pravděpodobné, že možnost upravit zastupování právnické společnosti tímto způsobem využijí především (avšak ne pouze) společnosti ve svých dceřiných společnostech (resp. SPV[6]), kde jako statutární orgán figurují členové statutárního orgánu mateřské společnosti. Zápisem mateřské společnosti jako statutárního orgánu dceřiné společnosti tak do budoucna (pokud budeme brát, že členy statutárního orgánu není potřeba zapisovat do obchodního rejstříku) odpadne problém s podáváním návrhu na změnu zápisu v obchodním rejstříku (a s tím spojené náklady) v případě změny členů statutárního orgánu v mateřské společnosti. Ti se změní pouze v mateřské společnosti a s tím se automaticky mění konkrétní fyzické osoby zastupující statutární orgán dceřiné společnosti, aniž by bylo potřeba podávat návrh na změnu zápisu i v této dceřiné společnosti.

Lze však souhlasit, že zápis zástupce do obchodního rejstříku je konstitutivní povahy a zmocněnec je oprávněn zastupovat právnickou osobu již od okamžiku zmocnění.[7]

Mgr. Alexandra Šrámková

e-mail: Alexandra.SRAMKOVA@rl.cz

[1] zákon č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník

[2] zákon č. [90/2012](#) Sb.

[3] DĚDIČ, J., LASÁK J.: Právnická osoba jako člen orgánu obchodní korporace - vybrané otázky (1. část). Obchodněprávní revue 11-12/2013, s. 305

[4] Tamtéž.

[5] § 25 odst. 1: Do veřejného rejstříku se zapíše

g) název statutárního orgánu, neplyne-li ze zákona, počet členů statutárního orgánu, jméno a sídlo nebo adresa místa pobytu, popřípadě také bydliště, liší-li se od adresy místa pobytu, osoby, která je členem statutárního orgánu, s uvedením způsobu, jak za právnickou osobu jedná, a den vzniku a zániku její funkce; je-li členem statutárního orgánu právnická osoba, také jméno a adresa místa pobytu, popřípadě také bydliště, liší-li se od adresy místa pobytu, osoby, která ji při výkonu funkce zastupuje,

h) má-li být zřízen kontrolní orgán, jeho název, neplyne-li ze zákona, počet členů kontrolního orgánu, jméno a adresa místa pobytu, popřípadě také bydliště, liší-li se od adresy místa pobytu, nebo sídlo osoby, která je členem kontrolního orgánu, a den vzniku a zániku její funkce; je-li členem kontrolního orgánu právnická osoba, také jméno a adresa místa pobytu, popřípadě také bydliště, liší-li se od adresy místa pobytu, osoby, která ji při výkonu funkce zastupuje,

[6] Special Purpose Vehicle

[7] DĚDIČ, J., LASÁK J.: Právnická osoba jako člen orgánu obchodní korporace - vybrané otázky (2. část). Obchodněprávní revue 1/2014, s. 1

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Dokazování negativních skutečností ve sporném řízení](#)
- [Neoprávněný odběr elektřiny - překvapení vlastníka?](#)
- [Rodič u dítěte v nemocnici: právo na přítomnost neznamená bez dalšího právo na přespání na jip/jirp](#)
- [Pokuta za švarcsystém kurýrů Rohlíku potvrzena Ústavním soudem](#)
- [Metropolitní plán schválen. Je Váš projekt v bezpečí?](#)
- [Posouzení shody dle AI Act - zkušenosti z praxe](#)
- [Začínají soudy zohledňovat náklady podnikatelů při plnění právních povinností v oblasti e-commerce?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)
- [Bezpečnostní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulatorní požadavky a praktické aspekty](#)
- [Nefungující rozsah péče o dítě. Cesta přes využití terapie a dalších opatření podle ustanovení § 503 zákona o zvláštních řízeních soudních](#)

- [De iure traktor, de facto nákladní vozidlo, už ne tolik výhodná dualita](#)